

EGYHÁZTÖRTÉNELMI ADATOK.

LXIX.

A sinfalvi templom elfoglalásához.

Alább irtak tanubizonyságot teszünk arról, hogy ezen fojo 1773-dik esztendőben Aprilisnek 18-ik napján, Nemes Aranyosszéki Singfalvi Nemes Vitézlő Sámuel István és Ketskes István eö kegyelmek Nemes Aranyosszéki Singfalvi Unitaria Ecclesia actu fungens Egyházziai ab officiis suis, magok és több Ecclesia Tagjainak nevekben és képekben küldének kezünkbe egy irott Instructiot avégre, hogy azzal procedalnánk, mely is eszerint vala irva.

I n s t r u c t i o.

Nemes Vitézlő Samuel István és Kecskés István ö Kegyelmek Nemes Aranyos Széki Sinfalvi Unitaria Ecclesia actu Fungens Egyházziai ab Officio Suo, maga és több azon Ecclesia Tagjainak Nevekben és Képekben; Nags. Mlgs. L. B. Magyar Csesztvei Idősb Miske Imreh urat; Nemes Aranyos Széknek Fő Király Biráját, es Tektes Ntes Károlvári Dindár Dávid Urat, azon Nemes Széknek Substitutus Vice Király biráját, és Nagtok által mind azon Nemes Székben actu Commoralo Pater Missionariusokat, és több azon Székben lakozo Catholicusokat, mü általunk szokott Salariumunknak letétele mellett, modo Legitimo admonéaltatja, Super eo: Jol tudják Nagtok Kegltek, hogy midőn in Anno proxime praeterito 1772. Die 30-ma Mensis 9bris a Sinfalvi Unitarium Templomot armata militari manu először el vevén, Successive nimis et terroribus interpositis, az ott valo Papot, és az Halgatok közül is némellyeket arra inducálták, hogy akaratyok ellen is olyan Cessiot adgyanak, mind a Templom mind penig a Parochia, és annak appertinentiai iránt, mintha önként engedték volna oda, ámbátor azon violenter extorquealt Cessionalis adoknak azon Cessiora tellyes hatalmok nem volt; akkor is declarálták azon személyek magokat, hogy ha a mint Nagtok Kegltek obtendáltak Felséges Aszszonyunk ö Felsége positive porontsolta; es azon Poroncsokat az Eccla Tagjaival közöltetik, azonnal mind a Templomot, mind penig a Parochiát appertinentiaijival egybe önként a Catholicusoknak cedálni készek léznek. De Nagtok Kegltek semmit nem producáltanak, hanem kezekben tartott, és senkinek nem mutatott holmi Papirosbol olvastattak pro libitu a mint tetzett, mellyet az Eccla és annak Tagjai elhinni nem tartoztak, nevededvén Scrupulusok abbol is, hogy ha ad Sinceram Expositionem költ Királyi Decretum jött volna azon Materiaban, nem kívánták volna Nagtok Kegltek titkolni, hanem az Ecclesia Tagjainak per Extensum meg

mutatni ügyekeztek volna; nevelte az Exponenseknek kételkedéseket az is, hogy de Cessione ejusdem Templi et Parochiae semmi Intimatumok, sem ő Felségétől sem pedig a Migs Királyi Guberniumbol nem jött; de a mi nagyobb emlékeztek az Exponensek arról is hogy ez előtt Cir 20 Esztendőekkel minemű Kegyelmes Decretuma jött volt ő Felségének az ilyen színű dologban, hogy tudni illik senki erőszakoson Templomokat és Parochiákat el ne végyen, hanem ha kik affélékhez praetensiot formálnak, procedályanak a Nemes Hazátol praescribáltatott uton; ide járult az is, hogy ez előtt nem sok Esztendőekkel méltoztatott ő Felsége Kegyelmesen a Catholicusoknak Nemes Aranyos Székben Három Templomoknak és Parochiáknak valo Fundusokat excindáltatni, nevezetesen Várfalván, Harasztoson, és Bágyonban, és ezekserént nem hitethették el az Exponensek magokkal, hogy ha ő Felsége a dolognak valósága szerént sincere informáltatott volna azt poroncsolta volna, hogy a légyen a mi megesett. Interim az Exponensek mégis semmi violentiat nem cselekedtek, sem a Nagtok Keglték erőszakoskodását, hasonló erőszakkal nem recundáltak, ámbátor a Törvény azt meg engedte volna.

Mindazáltal minthogy most nem régiben érkezett Gubernialis Gratiiosa Commissiobol, s más Circulusból ugy értették az Exponensek, hogy valósággal ő Felsége porontsolta legyen azon Templomnak a Catholicusok számára valo elfoglalását, tétet, fejet hajtanak, és annak igenis engedelmeskedni készek, ámbátor magát a Felséges Királyi Decretumot nem látták; Tessék azért Nagtoknak Kegltéknek minden Brachium nélkül inermiter elfoglalni, mert senki Nagtok Keglték eleiben nem áll, és nem is impediálja; e végre tessék Nagtoknak és Kegltéknek az Exponensekre már be szállott Militiát magok szokott Quártélyokra visszarendeltetni, és az ő Felsége Vivum Aerariumát afféle onussal nem terhelni s rontani; mellyről mostan et in futurum protestaltatnak is. De azonban azt jelentik, és Solemni cum protestatione reserválják az Exponensek magoknak, hogy a Principe male informato ad Eundem melius informandum recurrere, et apud Clementiae Regiae Tronum humilimas preces deponere ne sit Serum; annyival is inkább reserválnak magoknak mindenféle orvosoltatására ezen Materiában lött Sérelmeknek tellyes és Törvényes Facultast, mivel bizonyos dolog az, hogy a mostani Parochialis Fundosok Ujjak, azt az Exponensek magok építették, sőt Privátusoknak Vérségek, és Jussok vagyon hozzá, a kiknek jussokat ezen el foglalás nem inpediálhatya; Az Appertinentiákis recensebb Acquisitiokbol s pia Fundatiokból állanak, a mellyekhez azon Conferenseknek s Successoraiknak Jussokat az Exponensek nem erőtelenítettetik, a régi Parochialis Fundosok pedig másutt, és in Specie az el foglalt Templom mellett voltak; mellyeket már Nagtok, Keglték el is foglaltak a Templommal együtt. Melly szerint ezen Cessio mint hogy nem Spontonea, tsak addig értessék maradandónak, mig a Királyi Felség előtt akármikor és akár holott az Exponensek magok ebbéli szenvedéseket s oppressiojokat minden lehető uton és módon orvosoltatni exoperálhatyák; magok jussokat is, mint magok

örökségekhez fenn tartják. Denique mostan is, mint ennek előtte gyakran sollicitáltak, kéri, és cum Solemni protestatione azt kívánják, hogy az ő Felsége Decretumát, és az aránt jött szentesges Tetzését méltoztassék Nagtók Kegltek az Exponensekkel Communicálni, hogy tudhassák mihez tartsák magokat. Et iterum coram Deo, et Hominibus Solemniter protestatur.

Mi is ezen kötelességünk szerint a fen irt napon holnapban és esztendőben Ns Aranyos Székbe Alsó Sz. Mihályfalvára el mentünk az hol is Mlgos Liber Báro idősb Magyar Csesztvei Miske Imre Urat eő Ngát Nes Aranyos Szék Fő Királybiráját szeméjlesen tanáltuk maga Nes Udvar házaban, az hol is az előnkben adatott Instructiot el akarván olvasni, de az irt Mlgos Miske Imre ur eő Nga nem engedte, hanem az Instructiot kezünkből ki kéré, mondván hogy ne olvassuk, mert eő Nga maga is tud olvasni, mi akkor az Instructiot az eő Nga kívánságára által adtuk, de primum et ante omnia annak egészsz értelmít eő Ngnak meg magyaráztuk, melyre eő Nga azt mondá, azt én látom, hogy Instructio, én erre Kegyelmeteknek semmit sem felelek, többször vissza sem adom, hanem magamnál el tartom megmutatom ott, a hol illik, mivel még én nállam több is vagyom efféle, de tsudálkozom azon, hogy is mer Kegyelmetek effélekkel én hozzám jőni, nem tudják Kegyelmetek, hogy ezen paransolat Felséges Császáruk eő Felsége Decretuma mellett vagyom, áát ha Kégyelmeteket Arestumba fogom küldeni. Mi akkor magunkat Excusaltuk, hogy mi Publicus Emberek levén ab offo kényszerítvén arra, hogy azon Instructioval procedaljunk, és azért arestomot szenvedni méltók nem vagyunk, ekkor eő Nga ezt mondá, ha Kigyelmetek per modum Instantiae requiralt volna, arra talán resolváltam volna, mert én is szánom a szegénységet, de már késő, mert kiment az parantsolat, hogy az éjszaka még két Compania Militiat ruccoljon reájok, sőt hatalmamban vagyom az is, hogy ha még kívántatnék, három egészsz Regimentet is reájok szállíthatok, mert tudom ki mestersége, azé az Hutzfut Pápaié, Gothardé, Csipkesé, Balog Márton, és Gal Tamásé, de megtanitom őket, minel hamarab Militiat küldök reájok s házokra. Tartván előre attól, hogy a mint más Regiusoktól el vette, töllünk is el vette az Instructiot, párban meg hadtuk magunknak és Processusunkban tovább nem mehetvén a nálunk maradt Instructioból irtuk ezen relationkat.

Mely dolog és processus általunk eszszerint menvén végbe, irtuk meg miis mind ezeket fide nostra mediante, tulajdon Subscriptionkal és szokott petsétünkkel megerősítve. Datum Ao Die Mense Locoque ut in prae missis.

Thót János

Barátosi Bedő Josef

(P.H.)

Nemes Torda Vármege ord.
Vice szolgabirája s Aranyosszék-
nek hütös Assessora.

(P.H.)

Nemes Torda Vármege edjik hit-
tes szolgabirája és egyszersmind
hites Assessora.

Az elvett Joknak Aestimatioja.

1. A Templom Cintermivel Flor. 600. 2. Harang Haranglabostól együtt 120. 3. Pap Mester Jozágai az akkori Epületekkel együtt

*

300. 4. Három Sellér Hazak a' benn valo Jóságokkal 100. Melly három Sellér házaknak Esztendei Taxája külön külön volt két két Forint, és így 18 Esztendőktől fogva térszen 78. 5. Az ur Asztalához meg kívántato Ládában tartott készületek 70. 6. Az Ecclesia Fundussairol valo Levelek a Ládával együtt. 7. Mind a két Fordulon lévő 22 szánto földeknek a' mostani szük időre s' a' helynek szük-ségére nézve itt a mü helyünken tsak közészerü Aestimuma 500. 8. Egy Darab szölö a' Singfalvi szölö Hegyben 100. 9. Egy Darab Rét a' Singfalvi Határon 200. 10. Egy Darab Rét ismét a' Poljáni Réten 400. 11. Egy Darab Porond Berek 40. 12. Más ismét Karot s' veszsztöt termö Tökés Berek 60. 13. A Singfalvi Határon lévő Erdök három darabból állók 150. 14. A Rakosi Határon a' Takaro nevezetü Heljen egy darab Erdö az occupatiokori állapottyában volt 50 nagy hagyogatott vastag fakkal s' gátra valo nött fiatalokkal együtt 160. 15. Ugyan tsak a' Rákosi határon a' Tomeljekin egy darab Erdö akkori állapottyában 100. Mindössze = 2978.

Mely fenn meg nevezett mind a Romano Catholica, mind pedig az Unitaria Religioban mostan actu lévő Szemellyeknek számlalasa, nem különben a nevezett R. Catholica Eccla által el vett akkori Unitaria Religion lévő Templomnak s ahoz tartozando külső es belső mobile es immobile jóságoknak és joknak a mostani Unitaria Eccla által Fenneb lett Aestiniuma mi előttünk hogy e szerent ment legyen végben arról müs adgyuk usualis Petszetünkkel meg erősített tulajdon kezünk irását.

Datum Singfalva 20 January 1791.

(P.H.) Biro Sándor mk. (P.H.) Csipkés György mk.
(P.H.) Ns Aranyos Szeknek hütös Assora. (P.H.) Nms Ars széknek Assora.

En Nms Aranyos szeki F. Sinfalvi hités Biró Hajdu János adom tudtára mindeneknek a kiknek illik, mostaniaknak és jövendőbelieknek, quod in hoc Ao 1773 die 14-ta Mar, engemet hivata a Mlgs Dindár Dávid Királybiró Ur, nékem parantsolá, hogy menyek el a Sinfalvi Unitaria Eccla Pappához és Mesteréhez az Ur szavával, és a Missionarius P Bernáld Mihály Atyasága Parantsolattyával, hogy a jövő közzelebb esendő szombaton ki költezzenek a Parochialis házból. En a parantsolatra el mentem a szerent meg mondtam, és ő Kmek azt felelik, értjük halljuk, de ma Vasárnap vagyon.

Melly dolog és admonitio e szerint ment légyen végben irtam meg énis Futuro pro legitimo Fide mea mediante, szokott pets-temmel és subscriptionnal meg erősítvén. Dat Ao die ut supra Not. Correcta per Me

Hajdu János Hütös
Biró. Manu authorata.

Subscribens Memoriae Commendo tenore Praesentem Significans quibus ex pedit Quod in Ao Praesenti 1773. Die 19-ta Mensis Marty Mlgos Szeplaki PetriChévit Horváth Boldisár Ur ezen Nes Nagy Erdelly országában lévő Unitaria ekklának Fő Curratora küldé kezembe két irot Instructiot hogy Nes Aranyos Székben az egyiket Mlgos L. Baro M. Csesztvei Miske Imreh Ur eö Nga előtt mint Nes Aranyos

Szeknek Fő Kiráj Birája előtt, masikat Tkts Károly vári Dindár Dávid Ur előtt mint az irt Széknek Vice Kiráj Birója előtt olvasnám meg s' azoknak Continentái szerint procedálnék, mely Instructioknak Continentiajak is volt, hogy eö Nga exhibeálná az eö Felsége Decretumát az Felső Sinfalvi Unitáriusok Parochialis fundusok és Házok iránt s' önként által adják; eö Nga maga kezéhez vévén mind a két Instructiot azt mondá hogy Communicálja Titt V. Kiráj Biró Urral s' mind a két Instructio kezenél maradot eö Ngának. Mely Processus hogy én általam a megirt mód szerint lött legyen Fide mediante arrol adom ezen tulajdon kezem irasa és Petsétem alatt költ Relatoriát futuro pro Testimonio Sig. Thordae Ao Die Mense Sup.

(P. H.)

Kertsedí Batsó Mihály mk.
Nes Aranyos Szeknek hütös Assesora.

B. G.

LXX.

A Péchy Simonért kezességet vállalók revelsalis a 1638. nov. 11.

Hogy az mint az elmúlt ezerhatszáz harminczöt esztendőbeli generalis gyűlésben megnyitván és confirmálván ez nemes ország, ennekelőtte az zsidozó tévelygésben élő embereknek az négy recepta religiok közül, akármelyikre való megtérésről lött végezését és articulussit, azon elébbi végezések szerint, akkor is utólban bizonyos napot és határt is ugymint azon 1635 esztendőben leendő, immár penig elmúlt karácson napját, rendelte és végezte volt megtérésekre való határnak, hogy valakik a zsidozó tévelygést tartó emberek közül akkorra és addig a négy recepta religiok közül valamelyikre az zsidózásból meg nem térnének evocaltatván az fiscalis director által, azután aznap avagy terminus után következő első gyűlésre fejeket jószágokat, és minden ingó- és ingatlan marhájakat, jovokat elvesztenék érette, de nem gondolván azzal nagy sokan, abban az tévelygésben való emberek közül nemcsak az elvégeztetett karácson napjára, hanem azután is meg nem tértenek az recepta religiok közül egyikre is hanem azon zsidozó tévelygésben vakmerőképpen megátalkodtanak, kiknek evocáltatásokat hómi egyéb súlyos dolgok, gondok megakadályozván, elébb nem evocáltathattanak, hanem ez jelenvaló ezerhatszáz harmincznyólc esztendőbeli generalis gyűlésre Fehérvárra, az mely gyűlésről is az nemes ország halasztotta volt egyéb terhes dolgok miatt azok causainak meglátatását az unitaria religion kívül az más három recepta religiokon ur és fő fő rendek közül mind az három Natioból azon gelineralis gyűlésből az nemes országtól az unitaria religton levők között annakelőtte indúztatott egyenetlenségeknek eligazítására válagatott személyek eleiben Dézsre, az akkor jövendő juliusnak első napjára, az hová és a mikorra is certificatusok levén azon zsidozó emberek törvényre, ott az egész válogatott úr és fő fő rendektől, s a tábla biráitól az ország végezése ellen cselekedett vakmerő engedetlenségekért, és recepta religiokra való meg nem térésekért, fejek, jószágok és részek szerint való min-